

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

Εξ αποστάσεως μεταπτυχιακό πρόγραμμα στην Ειδική Εκπαίδευση

Διάγραμμα μαθήματος (CIP)

Τίτλος μαθήματος:	Σύγχρονα θέματα στην Ειδική και Ενιαία Εκπαίδευση				
Κωδικός:	DLSPEN508				
Κατηγορία:	Επιλεγόμενο				
Επίπεδο:	Master (MEd), επίπεδο 7				
Έτος σπουδών:	1 ^ο / 2 ^ο έτος				
Εξάμηνο:	2 ^ο / 3 ^ο εξάμηνο				
ECTS:	10	Διαλέξεις / εβδομάδα	minimum 5 τηλεδιασκέψεις, minimum 10 διδακτικές ώρες/ 13 διδακτικές εβδομάδες	Εργαστήρια/ εβδομάδα	-
Όνομα διδάσκοντος/ουσας:	Δρ. Όλγα Λύρα				
Σκοπός και στόχοι μαθήματος:	Το μάθημα πραγματεύεται ένα ευρύ φάσμα σύγχρονων θεμάτων και εκπαιδευτικών πρακτικών που σχετίζονται με την ενιαία (συμπεριληπτική) εκπαίδευση, τα οποία αναπτύσσονται γύρω από τα εξής: πρώτον, αποτελεσματική διδασκαλία σε τάξεις μικτών ικανοτήτων, μελέτη των πολλαπλών ρόλων των εκπαιδευτικών, συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής και διδακτικά μοντέλα που αφορούν στις τάξεις μικτών ικανοτήτων. Δεύτερον, συνεχής συμπεριληπτική σχολική ανάπτυξη, με τη χρήση εργαλείων αυτό-αξιολόγησης και αυτό-βελτίωσης των σχολικών κοινοτήτων. Τρίτον, επικοινωνία μεταξύ σχολείου και οικογενειών των μαθητών με αναπηρία ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τέλος, καθολικός σχεδιασμός για μαθησιακές και εκπαιδευτικές τεχνολογίες για μαθητές/ μαθήτριες με αναπηρία.				
Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα:	Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται να είναι σε θέση να: <i>Ενότητα 1: Εισαγωγή</i> <ul style="list-style-type: none">• Συζητούν αναφορικά με το εννοιολογικό πλαίσιο, τις αρχές και τις				

προϋποθέσεις για την εφαρμογή της Ενιαίας Εκπαίδευσης.

- Αναλύουν βασικά στοιχεία που συνθέτουν την ανάπτυξη κουλτούρας για την ενιαία εκπαίδευση στο σχολείο και την κοινωνία.

Ενότητα 2: Αποτελεσματική διδασκαλία σε τάξεις μεικτών ικανοτήτων

- Περιγράφουν τη σημασία του ρόλου των εκπαιδευτικών - και των διαφόρων διαστάσεων του εν λόγω ρόλου - στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Αναλύουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικές στρατηγικές διδασκαλίας για μαθητές με αναπηρία ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε τάξεις μεικτών ικανοτήτων και σε οποιοδήποτε άλλο εκπαιδευτικό πλαίσιο (με βάση την τοποθέτηση των μαθητών).
- Εξηγούν και να εφαρμόζουν διδακτικές πρακτικές, όπως διαφοροποίηση, ανάλυση έργου και παροχή ανατροφοδότησης με θετική ενίσχυση.
- Διαφοροποιούν διδακτικούς στόχους, μαθησιακές δραστηριότητες καθώς και μεθόδους αξιολόγησης, προκειμένου να προσαρμόζουν το περιεχόμενο διδασκαλίας στις ιδιαίτερες ανάγκες και το μαθησιακό στυλ του συνόλου των μαθητών.

Ενότητα 3: Συνεργατική διδασκαλία (εκπαιδευτικοί γενικής και ειδικής αγωγής)

- Συζητούν για τα χαρακτηριστικά, τις προϋποθέσεις, καθώς και τα εμπόδια για μια αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής.
- Απαριθμούν τα οφέλη και τις υποχρεώσεις της συνεργατικής διδασκαλίας.
- Περιγράφουν τις κυριότερες μορφές συνεργατικής διδασκαλίας.
- Αξιολογούν την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής, με δυνατότητα αυτοαξιολόγησης και προβληματισμού σχετικά με αυτήν.

Ενότητα 4: Μορφές διδασκαλίας για τάξεις μεικτών ικανοτήτων

- Περιγράφουν τις μορφές διδασκαλίας για τάξεις μεικτών ικανοτήτων για μαθητές με και χωρίς αναπηρία που έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές για τη μαθησιακή διαδικασία.
- Οργανώνουν κατάλληλες περιβαλλοντικές τροποποιήσεις και διδακτικές διαφοροποιήσεις για αποτελεσματική διδασκαλία σε μαθητές με και χωρίς αναπηρία.
- Παρουσιάζουν κατάλληλες και αποτελεσματικές συμπεριληπτικές πρακτικές, καθώς και αποτελεσματικές στρατηγικές διδασκαλίας για μαθητές με και χωρίς αναπηρία.
- Βασίζονται σε συγκεκριμένα διδακτικά μοντέλα με στόχο τον σχεδιασμό μαθησιακών δραστηριοτήτων και περιβαλλοντικών τροποποιήσεων για την αποτελεσματική συνεκπαίδευση των μαθητών με και χωρίς αναπηρία στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης και να αναλύουν κριτικά τα αποτελέσματα της εφαρμογής τους.

Ενότητα 5: Εργαλεία αυτοαξιολόγησης και αυτοβελτίωσης των σχολικών μονάδων

- Αναγνωρίζουν τη σημασία των διαδικασιών αυτοαξιολόγησης για τις σχολικές μονάδες, σε σχέση με το κατά πόσον είναι υποστηρικτικές ως προς την διαφορετικότητα στο πλαίσιο του σχολικού περιβάλλοντος, όσο και ως προς την συμπερίληψη μαθητών με διαφορετικό υπόβαθρο (γλωσσικό, πολιτιστικό, κοινωνικοοικονομικό κ.λπ.) και διαφορετικές ικανότητες.
- Περιγράφουν εργαλεία αυτοαξιολόγησης και αυτοβελτίωσης των σχολικών μονάδων.
- Αναλύουν το περιεχόμενο και να εξασκηθούν στη χρήση ενός τέτοιου εργαλείου (Index for Inclusion).
- Εφαρμόζουν το εν λόγω εργαλείο στη βάση ενός σεναρίου με προσομοίωση πραγματικών συνθηκών μιας σχολικής κοινότητας.
- Αξιολογούν τα αποτελέσματα της χρήσης του εργαλείου και να επαναπροσδιορίζουν νέους στόχους.

Ενότητα 6: Συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογενειών των μαθητών με αναπηρία

- Καθορίζουν τις βασικές αρχές της αποτελεσματικής επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών και οικογενειών μαθητών με αναπηρία ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολικό περιβάλλον.
- Επεξηγούν το ρόλο που δύναται να διαδραματίσει ένας γονιός για την υποστήριξη της μαθησιακής διαδικασίας του παιδιού του.
- Σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν αποτελεσματικές μεθόδους και στρατηγικές για την επικοινωνία και τη συνεργασία μεταξύ των δύο συμβαλλόμενων μερών.
- Αξιολογούν την ποιότητα της συνεργασίας μεταξύ σχολείου και οικογενειών των μαθητών με αναπηρία και να επανασχεδιάζουν (όπου ενδείκνυται) και να προσαρμόζουν τους τρόπους επικοινωνίας προκειμένου να αντιμετωπίσουν επιτυχώς το προφίλ και τις προτιμήσεις κάθε οικογένειας.

Ενότητα 7: Πρώιμη παρέμβαση

- Καθορίζουν τις αντικειμενικές αρχές, τους στόχους και τα οφέλη της πρώιμης παρέμβασης.
- Συζητούν τη σημασία του εντοπισμού των πρώιμων αναπτυξιακών δυσκολιών.
- Λαμβάνουν υπόψη το ρόλο των οικογενειών στην πρώιμη υποστηρικτική παρέμβαση.
- Αξιολογούν την αποδοτικότητα και τη σχέση κόστους-αποδοτικότητας των προγραμμάτων πρώιμης παρέμβασης.

Ενότητα 8: Καθολικός σχεδιασμός μάθησης (UDL)

- Περιγράφουν την έννοια και το περιεχόμενο του καθολικού σχεδιασμού μάθησης.

	<ul style="list-style-type: none">• Αναλύουν τις βασικές αρχές του καθολικού σχεδιασμού μάθησης.• Εξηγούν την εφαρμογή των βασικών στοιχείων του UDL στη διαδικασία μάθησης (στόχοι και περιεχόμενο διδασκαλίας).• Συζητούν τη σχέση μεταξύ UDL και αρχών της ενιαίας εκπαίδευσης, όπως η συνεργατική μάθηση, η πολυαισθητηριακή διδασκαλία και η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης.• Αναστοχάζονται σχετικά με το σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών και των μεθόδων διδασκαλίας που ενισχύουν την προσβασιμότητα στην εκπαίδευση. <p><i>Ενότητα 9: Η χρήση των τεχνολογιών στις τάξεις μεικτών ικανοτήτων</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Συζητούν σχετικά με τη χρήση των τεχνολογιών στην εκπαίδευση και, ιδιαίτερα, στην ειδική και ενιαία εκπαίδευση.• Είναι σε θέση να ενσωματώνουν τη χρήση τεχνολογιών και συγκεκριμένων τεχνολογικών εφαρμογών για τη διδασκαλία μαθητών με αναπηρίες ή/ και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης.• Εκτιμούν και να αξιολογούν την καταλληλότητα ενός τεχνολογικού εργαλείου/ εφαρμογής σχετικά με τις συγκεκριμένες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών και στη συνέχεια, να το χρησιμοποιούν εφαρμόζοντας συγκεκριμένες προσαρμογές.• Προτείνουν περιβαλλοντικές τροποποιήσεις στο πλαίσιο της τάξης και να προβληματίζονται για διδακτικές προσεγγίσεις που θα προσφέρουν βέλτιστη χρήση των τεχνολογικών εργαλείων για μάθηση σε τάξεις μεικτών ικανοτήτων.• Συζητούν θέματα και προδιαγραφές που σχετίζονται με την προσβασιμότητα στο εκπαιδευτικό υλικό. <p><i>Ενότητα 10: Σύνοψη - προετοιμασία για την τελική γραπτή εξέταση του μαθήματος</i></p>		
Μέθοδοι Διδασκαλίας:	<ul style="list-style-type: none">❖ Διαδικτυακές, σύγχρονες διαλέξεις από την διδάσκουσα, οι οποίες περιλαμβάνουν παρουσιάσεις, ομαδικές συζητήσεις και εργασίες στην τάξη με τη χρήση εργαλείων, όπως το zoom break-out rooms.❖ Χρήση διαδραστικών παρουσιάσεων.❖ Διαδικτυακά fora/ διαδραστικές συζητήσεις, βασισμένες σε ερωτήσεις που θέτει η διδάσκουσα σε σχέση με έκαστη διδακτική ενότητα.❖ Διαδικτυακά κουίζ, ως μορφή αυτοαξιολόγησης σχετικά με την κατανόηση του υλικού του μαθήματος.❖ Διαδραστικές δραστηριότητες, όπως ομαδικές συνομιλίες για άτυπες συζητήσεις (group chats) σχετικά με πτυχές του μαθήματος, με στόχο την αύξηση της κοινωνικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των φοιτητών.❖ Χρήση της διαδικτυακής πλατφόρμας του μαθήματος (LMS), ως το κύριο εργαλείο διδασκαλίας που προσφέρει πρόσβαση σε όλο το εκπαιδευτικό υλικό και τις δραστηριότητες του μαθήματος.		
Προ-απαιτούμενα:	-	Συν-απαιτούμενα:	-

Περιεχόμενο μαθήματος:	<ul style="list-style-type: none">❖ Ενότητα 1: Εισαγωγή❖ Ενότητα 2: Αποτελεσματική διδασκαλία σε τάξεις μεικτών ικανοτήτων❖ Ενότητα 3: Συνεργατική διδασκαλία (εκπαιδευτικοί γενικής και ειδικής αγωγής)❖ Ενότητα 4: Μορφές διδασκαλίας για τάξεις μεικτών ικανοτήτων❖ Ενότητα 5: Εργαλεία αυτοαξιολόγησης και αυτοβελτίωσης των σχολικών μονάδων❖ Ενότητα 6: Συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογενειών των μαθητών με αναπηρία❖ Ενότητα 7: Πρώιμη παρέμβαση❖ Ενότητα 8: Καθολικός σχεδιασμός μάθησης (UDL)❖ Ενότητα 9: Η χρήση των τεχνολογιών στις τάξεις μεικτών ικανοτήτων❖ Ενότητα 10: Σύνοψη - προετοιμασία για την τελική γραπτή εξέταση του μαθήματος
Βιβλιογραφία:	<p><u>Υποχρεωτική:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Σούλης, Σ.Γ. (2008). Ένα Σχολείο για Όλους, από την έρευνα στην πράξη. Παιδαγωγική της Ένταξης. Τόμος Β΄. Αθήνα: Gutenberg.• Capp, M. J. (2017). The effectiveness of universal design for learning: A meta-analysis of literature between 2013 and 2016. <i>International Journal of Inclusive Education</i>, 21(8), 791-807. https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1325074• Molbaek, M. (2018). Inclusive teaching strategies—dimensions and agendas. <i>International Journal of Inclusive Education</i>, 22(10), 1048-1061. DOI: 10.1080/13603116.2017.1414578• Σημειώσεις μαθήματος: Παρουσιάσεις διδάσκουσας (Δρ. Όλγα Λύρα) <p><u>Συμπληρωματική (αναφορές):</u></p> <p><u>Ελληνική:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• Βεκύρη, Ι., & Κωτούλας, Β. (2005). Συνδιδασκαλία. Στο Σ.Παντελιάδου, <i>Επιμόρφωση και εξειδίκευση εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις δυσκολίες μάθησης</i> (σ. Γ57-Γ66). Θεσσαλονίκη: Π.Τ.Ε.Α. Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.• Ζώνιου-Σιδέρη, Α. & Ντεροπούλου-Ντέρου, Ε. (2008). Συνεργασία σχολείου και οικογένειας: Ανάλυση λόγου των εμπειριών γονέων παιδιών με αναπηρίες, στο Φτιάκα, Ε. (Επιμ. έκδ.) <i>Περάστε για έναν καφέ: Σχέσεις οικογένειας και σχολείου στην κόψη της διαφορετικότητας</i>, Αθήνα: Ταξιδευτής.• Ζώνιου-Σιδέρη, Α. (2004). <i>Σύγχρονες ενταξιακές προσεγγίσεις</i>. Τόμος Β΄. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.• Κυπριωτάκη, Μ., Φραγγογιάννη, Μ. Ε., & Μανωλίτσης, Γ. (2010). Γονείς και παιδιά με εμπόδια στη ζωή και στη μάθηση: Αντιλήψεις, σχέσεις

αλληλεπίδρασης και δραστηριότητες. Στων Αικ. Κορνηλάκη, Μ. Κυπριωτάκη, & Γ. Μανωλίτσης (Επιμ. έκδ.). *Πρώιμη Παρέμβαση: Διεπιστημονική Θεώρηση* (σσ.147-176) Αθήνα: Πεδίο.

- Heward, W. (2011). *Παιδιά με ειδικές ανάγκες, μια εισαγωγή στην ειδική εκπαίδευση* (Επιμ. Α. Δαβάζογλου & Κ. Μ. Κόκκινος, μτφρ. Χ. Λυμπεροπούλου). Αθήνα: Τόπος (Πρωτότυπη έκδοση, 2009).

Αγγλική:

- Adebisi, R. O., Liman, N. A., & Longpoe, P. K. (2015). Using Assistive Technology in Teaching Children with Learning Disabilities in the 21st Century. *Journal of Education and Practice*, 6(24), 14-20.
- Ainscow, M., & Messiou, K. (2018). Engaging with the views of students to promote inclusion in education. *Journal of Educational Change*, 19(1), 1-17.
- Booth, T., Ainscow, M. (2002). *Index for Inclusion. Developing learning and participation in schools*. Bristol, UK: Centre for Studies on Inclusive Education. Αναρτήθηκε από:
<http://www.eenet.org.uk/resources/docs/Index%20English.pdf>
- Da Fonte, M. A., & Barton-Arwood, S. M. (2017). Collaboration of general and special education teachers: Perspectives and strategies. *Intervention in School and Clinic*, 53(2), 99-106.
<https://doi.org/10.1177%2F1053451217693370>
- Damianidou, E., & Phtiaka, H. (2018). Co-operating with Parents for Equal Opportunities in Education. *International Journal About Parents in Education*, 10(1).
- Eredics, N. (2018). *Inclusion in Action: Practical Strategies to Modify Your Curriculum*. Baltimore: Brookes Publishing Company.
- Evans, C., & Weiss, S. L. (2014). Teachers Working Together: How to Communicate, Collaborate, and Facilitate Positive Behavior in Inclusive Classrooms. *Journal of the International Association of Special Education*, 15(2), 142-146.
- Evmenova, A. S., & Regan, K. (2019). Supporting the writing process with technology for students with disabilities. *Intervention in School and Clinic*, 55(2), 78-85. <https://doi.org/10.1177/1053451219837636>
- Higham, R., & Booth, T. (2018). Reinterpreting the authority of heads: Making space for values-led school improvement with the Index for Inclusion. *Educational Management Administration & Leadership*, 46(1), 140-157.
- Ingerman, A., & Wickman, P.-O. (2015). Towards a teachers' professional discipline—Shared responsibility for didactic models in research and practice. In P. Burnard, B.-M. Apelgren, & N. Cabaroglu (Eds.), *Transformative teacher research: In theory and practice for the*

C21st. Rotterdam: Sense Publishing.

https://doi.org/10.1163/9789463002233_014

- Izzo, M. V., & Bauer, W. M. (2015). Universal design for learning: enhancing achievement and employment of STEM students with disabilities. *Universal Access in the Information Society*, 14(1), 17-27. <https://doi.org/10.1007/s10209-013-0332-1>
- Mahoney, J., & Hall, C. (2017). Using technology to differentiate and accommodate students with disabilities. *E-Learning and Digital Media*, 14(5), 291-303. <http://dx.doi.org/10.1177/2042753017751517>
- Olsson, I., & Roll-Pettersson, L. (2020). A didactic perspective on negotiations and collaborations between different actors within the Swedish support system: children with autism spectrum disorders included in community-based preschool settings. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 6(1), 58-68. doi=10.1080/20020317.2020.1711561
- Papademetriou, C., & Charalampous, C. (2019, May). Differentiated teaching: A possible answer to the unsolved puzzle of inclusive education provision. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Quantitative, Social, Biomedical and Economic Issues 2019* (Vol. 26234777, p. 197). Christos Frangos.
- Rao, K., & Meo, G. (2016). Using universal design for learning to design standards-based lessons. *Sage Open*, 6(4), 1-12. DOI: 10.1177/2158244016680688
- Scruggs, T. E., & Mastropieri, M. A. (2017). Making inclusion work with co-teaching. *Teaching Exceptional Children*, 49(4), 284-293. <https://doi.org/10.1177%2F0040059916685065>
- Scruggs, T. E., Mastropieri, M. A., & McDuffie, K. A. (2007). Co-teaching in inclusive classrooms: A metasynthesis of qualitative research. *Exceptional Children*, 73(4), 392-416.
- Tzivinikou, S. (2015). Collaboration between general and special education teachers: Developing co-teaching skills in heterogeneous classes. *Problems of Education in the 21st Century*, 64, 108-1
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (1994). *The Salamanca statement and framework for action on special needs education*. World Conference on Special Needs Education: Access and Quality. Paris: UNESCO. Ανακτήθηκε από: http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF
- United Nations General Assembly (2006). *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*. New York: United Nations.
- World Health Organization (2002). *Towards a Common Language for Functioning, Disability and Health: ICF, The International Classification of Functioning, Disability and Health*. Geneva: WHO. Ανακτήθηκε από:

	<p>http://www.who.int/classifications/icf/training/icfbeginnersguide.pdf</p> <ul style="list-style-type: none">• Vanegas, S. B., & Abdelrahim, R. (2016). Characterizing the systems of support for families of children with disabilities: A review of the literature. <i>Journal of Family Social Work</i>, 19(4), 286-327.
Τρόποι και κριτήρια αξιολόγησης:	<p>Ποσοστά αξιολόγησης:</p> <p>Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται συνεχής αξιολόγηση, η οποία βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Συμμετοχή σε δυναμικές διαδραστικές δραστηριότητες του μαθήματος, η οποία αντιστοιχεί στο 15% του συνολικού βαθμού.2) Εργασίες:<ol style="list-style-type: none">i. Ατομική θεωρητική εργασία (έκτασης περίπου 1.000 λέξεων), η οποία αντιστοιχεί στο 15% του συνολικού βαθμού.ii. Γραπτή εργασία που βασίζεται σε ατομική μελέτη (έκτασης περίπου 3.000 λέξεων), η οποία αντιστοιχεί στο 20% του συνολικού βαθμού.3) Τελική γραπτή εξέταση μαθήματος, η οποία αντιστοιχεί στο 50% του συνολικού βαθμού.
Γλώσσα διδασκαλίας:	Ελληνική